

Nasjonalparkstyret
for Femundsmarka
og Gutulia

Årsrapport 2020

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia

Forord

Femundsmarka nasjonalpark ble opprettet i 1971, Gutulia nasjonalpark ble opprettet i 1968. Fylkesmennene i Sør-Trøndelag og Hedmark har vært forvaltningsmyndighet for verneområdene siden 1980 tallet. Før dette var Direktoratet for statens skoger forvaltningsmyndighet.

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia ble oppnevnt av Miljøverndepartementet den 15. februar 2013.

I løpet av første halvdel av 2014 ble det tilsatt nasjonalparkforvalter for Femundsmarka og Gutulia. En 100 % stilling som nasjonalparkforvalter ble lokalisert til Røros med kontorsted på Doktortjønna. I tillegg ble det opprettet en nasjonalparkforvalterstilling på Drevsjø, ved Skrivargarden som skulle ha oppgaver knyttet til Fulufjellet nasjonalpark i Trysil, og Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker.

Årsrapporten gir en samlet framstilling av nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalter sitt arbeid, og gjennomførte tiltak og møter.

Foto: Sindre Velan

Nasjonalparkstyre ved Galten gård.

1. Verneområdene – status

Femundsmarka nasjonalpark ble opprettet i 1971 og utvidet i 2003, i tillegg ble Langtjønna og Femundslia landskapsvernområder opprettet i 2003.

Formålet med vernet av Femundsmarka nasjonalpark er å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark.

Formålet med vernet av Langtjønna landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap med kulturlandskapselementer blant annet knyttet til fløtningsanlegget mellom Femund og Feragen.

Formålet med vernet av Femundslia landskapsvernområde er å ta vare på et særpregede naturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark.

Forvaltningsplanen for Femundsmarka nasjonalpark og landskapsvernområdene Langtjønna og Femundslia, ble godkjent av Miljødirektoratet i mai 2014

Gutulia nasjonalpark ble opprettet i 1968 og utvidet i 2004. Vernet areal er på 23 km² og dette er dermed Norges minste nasjonalpark.

Formålet med vernet av Gutulia nasjonalpark er; – å bevare et i det vesentlige urørt skog-, myr- og fjellområde, – å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv, – å verne om kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

Forvaltningsplan med besøksstrategi for Gutulia, er nå ferdig utarbeidet.

Grøvelsjøen naturreservat ble opprettet i 1989, forvaltningen av naturreservatet ble overført til Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia, fra den 1. oktober 2015. Fram til dette tidspunktet har Fylkesmannen i Hedmark vært forvaltningsmyndighet.

Formålet med vernet av Grøvelsjøen naturreservat er å bevare et naturhistorisk interessant område med viktige kvartærgeologiske formelementer, blant annet en rekke velutviklede seter i ulike nivåer.

Det finnes ikke forvaltningsplan for dette området.

Foto: Tom Gustafsen

Ferdigstilt gapahuk i Synnervika.

2. Aktører i verneområdene

Nasjonalparkstyret

Forvaltningsmyndigheten for Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker ble overført fra Fylkesmennene til nasjonalparkstyret ved brev fra Miljøverndepartementet av 12. juni 2012. Nasjonalparkstyret består av en representant fra hver av de to berørte kommunene og de to fylkeskommunene med areal i verneområdene, samt to representanter fra Sametinget.

Nytt nasjonalparkstyre ble oppnevnt av Miljøverndepartementet i brev datert 2. mars 2020. Styret konstituerte seg i møte 4. mars 2020. Det ble oppnevnt nye representanter fra Sametinget etter Sametingsvalget i 2017, disse sitter ut 2021.

Medlemmer av nasjonalparkstyret har i 2020 vært følgende:

Rolle	Ordinært medlem	Varamedlem	Reprenterter
leder	Christian Elgaaen	Hilde Fjorden	Røros kommune
nestleder	Line Storsnes	Terje Langfloen	Engerdal kommune
styremedlem	Olav Røssum	Charlotte Veland Hoven	Innlandet fylkeskommune
styremedlem	Kari Anita Furunes	Bjørn Salvesen	Trøndelag fylkeskommune
styremedlem	Eva Nordfjell	Marie Kristine Lorentzen	Sametinget
styremedlem	Inge Even Danielsen	Jarle Jonassen	Sametinget

Faglig rådgivende utvalg

Nasjonalparkstyret vedtok på sitt møte den 16.03.2015 å oppnevne et faglig rådgivende utvalg bestående av følgende organisasjoner:

- Engerdal Fjellstyre
- Svahken Sijte
- Fæmund Sijte
- Statskog
- DNT, Oslo og Omegn
- Styret i A/S Fæmund II
- INAF- Stiftelsen Informasjonssenter for Femundsmarka nasjonalpark
- Destinasjon Femund Engerdal
- Representant for veiløse bosetninger v/ (Svein Bjarne Waldal)
- Elgå Vel
- Naturvernforbundet i Rørosregionen
- Røros Jeger- og Fiskerforening
- Røros museums- og historielag

Det var planlagt møte med rådgivende utvalg våren 2020, men dette ble utsatt på grunn av korona situasjonen. Det har i stedet blitt gjennomført mindre møter med.

Administrativt kontaktutvalg

Det er etablert et administrativt kontaktutvalg for å få til den gjensidige kontaktutvekslingen mellom ulike forvaltningsorgan i området. Følgende organisasjoner er invitert med i administrativt kontaktutvalg:

Engerdal kommune, Røros kommune, Innlandet fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune, Verdensarvkoordinator, Reindriftsavdelingen, Statskog, Statens naturoppsyn, Besøksenter nasjonalpark, Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Trøndelag. Sekretær for kontaktutvalget er nasjonalparkforvalter.

Møtene med administrativt kontaktutvalg har blitt avholdt sammen med møtene i faglig rådgivende utvalg, og arbeidet med besøksstrategi har vært høyt prioritert.

Nasjonalparkforvaltere

Sekretariatet har bestått av Kirsten Thyrum og Ragnar Ødegaard fram til 1. april 2020. Fra 2020 har den delte forvalterstillingen på Drevsjø blitt omgjort til en 100 % stilling og i mai 2020 ble Sindre Kolstad Valan ansatt som nasjonalparkforvalter for Femundsmarka og Gutulia. Forvalterne forbereder saker for styret, driver informasjon og gjennomfører tiltak, samt holder kontakt med brukerne av verneområdet.

- Kirsten Thyrum er ansatt som nasjonalparkforvalter med kontorsted på Røros. Forvaltningsknutepunktet ble i desember flyttet fra Doktortjønna til Veksthuset. Stillingen er administrativt lagt til Statsforvalteren i Trøndelag.
- Sindre Kolstad Valan er ansatt som nasjonalparkforvalter hos Statsforvalteren i Innlandet, med kontorsted på Skrivargarden, Drevsjø.

Naturopsynet

Statens naturopsyn hadde i utgangspunktet en stilling på Drevsjø knyttet til Femundsmarka og Gutulia, denne er i praksis omdisponert til andre verneområder i Innlandet. Erik Ydse er SNO sin hovedkontaktperson for Femundsmarka og Gutulia.

Mye av tilsynsarbeidet er gjennomført med kjøp av tjenester fra Engerdal fjellstyre.

Det er gjennomført totalt 31 ukesverk med naturopsyn/ tiltak over året i Femundsmarka og tilliggende landskapsvernområder, og det er utført 3 ukesverk i Gutulia.

Det ble anmeldt et tilfelle av ulovlig hogst. Det har vært særlig fokus på leiraktivitet langs de mest trafikkerte vassdragene. Det rapporteres om utfordringer knyttet til forsøpling, det er fortsatt spor etter ulovlig hogst av ved, men det kan se ut som omfanget av ulovlig vedhogst er redusert.

Ulovlig motorferdsel er et lite problem i disse verneområdene. Lovlig virksomhet i form av oppsyn/ tilrettelegging, kjøring i forbindelse med reindrifta og transport til utleiehytter gjør likevel at trafikken av snøskuter innenfor verneområdene er forholdsvis stor og større enn i en del tilgrensende områder.

Statskog har 17 åpne buer innenfor verneområdene SNO har hatt hovedansvaret for utkjøring av ved til disse buene, samt at naturopsynet har bidratt med ettersyn og vedlikehold, sammen med Statskog sitt eget personell.

Ulovlig hogst langs Røavassdraget.

3. Arbeid i nasjonalparkstyret 2020

Møter og befaringer for nasjonalparkstyret

Dato	Møtetype	Sted
04.03.2020	Nasjonalparkstyremøte	Scandic Nidelv, Trondheim
10.03.2020	Nasjonalparkstyremøte	Digitalt, Teams
22.06.2020	Nasjonalparkstyremøte	Femund nasjonalparkhotell, Elgå
15-16.09.2020	Befaring i Gutulia og Nasjonalparkstyremøte	Galten gård
27.11.2020	Nasjonalparkstyremøte	Digitalt, Teams

Saker til behandling i nasjonalparkstyret og delegert til nasjonalparkforvalter

Type saker	Styret	Delegert
Administrative saker / generelle saker	25	
Vedtak om motorferdsel i utmark	2	12
Vedtak om byggesaker	1	
Anmeldelser	2	
Økonomi	6	0
Uttalelser – høringer – lovarbeid	3	3
Dispensasjon for forskningsformål		
Besøksstrategi – naturoppsyn	2	
Dispensasjon for organisert ferdsel	5	3
Totalt	46	18

Foto: om Gustafsen

To nye ansatte ved Besøkssenter nasjonalpark i Elgå.

4. Aktivitet

Deltagelse ved møter og kurs

Dato	Tema	Hvor
Januar	Samling fylkesmannen i Trøndelag – saksbehandling og klart språk	Trondheim
Januar	Møte angående Historisk vanderute, samarbeid med DNT, RA og Statskog	Røros
Januar	Verdensarvråd- planlegging av samarbeidsarrangement i anledning verdensarven 40 år og cirkumferensen 10 år	Røros
Januar	Statens vegvesen og RA – samling i forhold til tilrettelegging ved historiske veianlegg	Oslo
Februar	Møte med Statens naturoppsyn – avklaring av ansvar og oppgaver mellom SNO og nasjonalparkstyret – ny kontaktperson	Røros
Februar	Møte DNT Oslo og Omegn – tilrettelegging i Femundsmarka og behov for fysiske tiltak i forbindelse med historisk vandrerrute	Tynset
Februar	Deltagelse ved intervju for nye ansettelser av daglig leder Besøkscenter nasjonalpark i Elgå	Elgå
Februar	Deltagelse ved intervju for ansettelse av naturveileder ved Besøkscenter nasjonalpark Elgå	Elgå
Mars	Samling Statsforvalteren i Trøndelag– opplæring for nye nasjonalparkstyrer	Trondheim
Mars	Befaring Besøkscenter nasjonalpark Elgå, etablering av ny utstilling ved uteområdet – Taiga natur	Elgå
Mars	Felles møte mellom Statskog – SNO og nasjonalparkstyret. Gjennomgang av eiendeler og praktisk fordeling av ansvar og oppgaver	Røros
Mars	Verdensarvsenter – møte med daglig leder. Felles informasjonsprosjekt og presentasjon Historisk vandrerrute	Røros
April	Deltagelse på kurs i prosjektledelse i regi av Naturviterne	Oslo
	Møte med SNO seksjonssjef L Nilsen og T Johansen. Avklaring av skjøtselsbehov og tilgjengelige ressurser Heggrosta	Røros
April	Møte Historisk vandrerrute – informasjon og tekst til skilting i området	Røros
April	Bestillingsmøte SNO – møte Erik Ydse og Tom Johansen	Røros
Mai	Innlegg på webinar for naturforvaltningsstudenter – forvaltning av nasjonalparker og lokal forvaltningsordning	Ås/ Oslo/ Bergen
Mai	Befaring ved innfallsporten i Synnervika med styreleder, Fæmund II, Statskog og Feste landskapsarkitekter.	Synnervika
Juni	Planleggingsmøte med Engerdal fjellstyre og Statens naturoppsyn for sommeren 2020	Digitalt
Juni	Nasjonalparkforvalterne på befaring i Gutulia.	Gutulia
Juni	Befaring ved innfallsporten i Elgå og Valdalsfjellet med Engerdal kommune og Feste landskaps-arkitekter	Elgå
Juni	Sesongåpning i Gutulia for sommeren 2020	Gutulia
Juni	Sårbarhetsvurdering av Historisk vandrerrute i Langtjønna LVO	Langtjønna
Juli	Befaring med DNT langs Historisk vandrerrute i Langtjønna LVO	Langtjønna
Juli	Feltarbeid i Femundsmarka – registrering av slitasje ved leirplasser og stier	Røsanden, Røa og Røvolgfjellet
August	Befaring Reindriftsavdelingen, Svahken sijte og Statskog – anlegg reindrift på Risåsen. Avklaring av søknadsbehov ved utvidelse	Engerdal Elgå
August	Fotografering til hjemmesider etc	Gutulia

August	Samarbeidsmøte Statskog og SNO – Rørossiden. Avklaring av ansvar og eierforhold til båter og div driftsmidler	Røros
September	Fotografering i og rundt verneområdene med Tom Gustavsen	Femundsmarka og Langtjøna
September	Befaring i Gutulia med Engerdal fjellstyre.	Gutulia
September	Oppstart arbeid med samlokalisering med reindrift og nye kontorlokaler på Røros	Røros
September	Kartlegging av brannflater i Femundsmarka. Sammen med SNO og Engerdal fjellstyre	Femundsmarka
September	Oppstart – oppstart prosjekt «ny bålkultur»	Røros
September	Besøk fra NP-styret Skardsfjella- Hyllingsdalen og Skarvan Roltdalen. Fokus på informasjon og ønske om etablering av informasjon ved knutepunkt	Elgå
September	Dialogmøte og oppstart samarbeid med Besøkssenter Elgå	Digitalt
September	Forvalterforum Rørosområdet – oppstart av samarbeidsforum regionalt	Røros
September	Deltagelse i rundbordssamtale – innspill til ny nasjonal reiselivsstrategi – Innovasjon Norge	Digitalt
Oktober	Samling med nasjonalparkforvaltere i Innlandet. Tema besøksforvaltning.	Lillehammer
Oktober	Verdensarv i endring	Røros
November	Historisk vandrerute kvalitetssikring infotekst- oppsetting av skilter	Langtjøna
November	Innspill – Kulturarv og bærekraft	Digitalt
November	Innspill til nettverkstreff for Historiske vandreruter i Norge	Digitalt
Desember	Utflytting lokaler Doktortjøna	Røros
Desember	Innflytting og åpningsarrangement nye lokaler Veksthuset, Røros	Røros
Desember	Samling forvaltere Rørosregionen	Røros

Foto: Tom Gustavsen

Tilrettelagt bålplass i Synnervika.

5. Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak

Historisk vandrerute

Historiske vandreruter er et samarbeid mellom DNT og Riksantikvaren som gjør gamle ferdselsveier bedre kjent og mer brukt. De utvalgte rutene gir fine friluftsopplevelser i kombinasjon med unik kulturarv. Malmveien er en tilrettelagt historisk vandrerute som går fra Røros til Femundsmarka, via Langtjønna LVO. Det er over 20 vippeskilt som gir informasjon om hva du kan oppleve underveis. Nasjonalparkstyret har bidratt inn i arbeidet med tekster til skilter og utsetting av skilt. Skiltene ble satt opp i november 2020. Offisiell åpning av Malmveien vil være den 25.- 26. juni 2021.

I forbindelse med opprettelsen av historisk vandrerute ble det gjennomført en sårbarhetsvurdering for vegetasjon og dyreliv langs ruta gjennom Langtjønna LVO i juni 2020.

Besøksstrategi for Femundsmarka

Det har vært prioritert arbeid med ferdigstilling av besøksstrategien. Besøksstrategien har vært til faglig godkjenning hos Miljødirektoratet og vært ute på en høringsrunde. Arbeid med høringsinnspillene vil skje i løpet av januar 2021 og strategien vil bli sendt til endelig godkjenning i løpet av mars 2021.

Ferdselstelling

Det ble satt opp tre ferdselstellere. En i tømmerrenna ved Lorthølet (Kalvrenna) i perioden 9. juni til 20. november, med formål å registrere omfanget av kanopadlere i Langtjønna LVO. Antall passeringer var 1666. To tellere ble satt opp på Røvolvfjellet, langs de to DNT-stiene som passerer Røvoltjønna i perioden 18. juni til 19. november. Den på vestsiden har hatt 1803 passeringer og den på østsiden hadde 1245 passeringer.

Kartlegging av brannflater i Femundsmarka

I samarbeid med SNO og Engerdal fjellstyre ble det kartlagt tre brannflater i Femundsmarka. Litlsjøen (2013) 218 mål, Storbuddhåen (2009) 18 mål og Styggsjøen (2009) 940 mål. I 2021 vil den siste brannflaten ved Reva/Skedbro avgrensnes. Det vil også bli gjennomført enkel kartlegging/overvåking av vegetasjonens utvikling. Formålet med prosjektet er å innhente mer kunnskap om skogbrann, hvordan de sprer seg i Femundsmarka og hvor raskt vegetasjonen etablerer seg.

Åpen seter – Gutulia nasjonalpark

Ordningen med åpen seter er videreført for 2020. Dette innebærer at det har vært eget vertskap på Gutuliasetra i perioden 29. juni til 15. august, tiltaket er finansiert ved bidrag fra tiltaksmidlene som nasjonalparkstyret disponerer og inntekter fra vaffelsalg. May-Britt Trydal har vært engasjert som vertskap på setra, den er i utgangspunktet åpen for besøkende hver dag om sommeren.

Andre tiltak i Gutulia nasjonalpark

Det ble foretatt slått av setervollen den 14.-16. september i regi av SNO.

Informasjonstiltak

Hjemmesider

Det har blitt utarbeidet to nettsider, en for Femundsmarka og en for Gutulia. Nettsidene følger den nye merkeverden for Norges nasjonalparker. Nettsidene er rettet mot de besøkende til nasjonalparken. Innholdet består av informasjon om nasjonalparken, opplevelser, innfallsporter, råd om ferdsel, reise og overnatting. I tillegg har besøkssenteret en egen underside. Trollbinde har satt opp sidene og oversatt tekster til engelsk.

Besøk www.femundsmarka.no og www.gutulia.no

Brosjyre

Femundsmarka nasjonalpark har fått utarbeidet en egen brosjyre etter den nye merkevaren for Norges nasjonalparker. Brosjyren vil bli trykt opp på norsk, engelsk, tysk og sørsamisk. I brosjyren finnes mye av den samme informasjonen som på nettsidene, bare i en mer kortfattet versjon. Disse brosjyrene vil bli distribuert av besøkscenteret, ut til blant annet reiseliv og lokale bedrifter.

Sosiale media

For å nå ut med god og relevant informasjon til så mange som mulig, har det blitt et stort fokus på bruk av sosiale media. Nasjonalparkene har i mange år hatt en Facebook-side (2500 følgere), men nå har det også blitt opprettet en Instagram-side (900 følgere). Målet er formidle kunnskap om nasjonalparken, opplevelser i tråd med besøksstrategi, råd om ferdsel og aktuelle arrangementer. Jobben gjøres i samarbeid med besøkscenteret.

Innfallspurt Gutulia.

Bilder

Nasjonalparkstyret har en stor bildebank, men manglet bilder fra noen områder og folk i aktivitet. Tom Gustavsen på Røros ble engasjert til å fotografere i og rundt verneområdene. Det ble til sammen levert 1200 bilder til nasjonalparkstyret. Bildene ble tatt i Gutulia, Elgå, Røa, Ljøsnåvollen, Synnervika, Feragsdammen og Langtjønna.

Tilrettelegging i Synnervika

I samarbeid med Statskog er det tilrettelagt for ulike brukergrupper i Synnervika. Det er etablert en gruset sti ned til leirplass ved sjøen, dette området ligger mellom naustrekkene, og har tidligere blitt oppfattet som et «privat» område. Det er bygd en ny utedo i området og etablert teltplasser, der grunnen er drenert og gruset. Det er bevilget midler til en arkitekttegnet stor gapahuk, og arbeidet ble ferdig i 2020.

Forvaltningsplan for Gutulia nasjonalpark

Forvaltningsplanen med besøksstrategi for Gutulia nasjonalpark ble ferdig godkjent og er nå trykket opp i et mindre opplag.

Andre prioriterte oppgaver

Det er gjennomført en kartlegging av våtmarksfugler på Røvolffjellet. Kartleggingen ble gjennomført av Jon Bekken.

Ved Heggrøsta like før Røvollen ble det ryddet skog i det gamle slåtteeområdet. Målet er å ivareta den opprinnelige åpne skogtypen med glissent tresjikt av bjørk, gråor og hegg. Det vil bli satt opp tre vippekilt med informasjon om slåttetida, granplantingen og den frodige vegetasjonen.

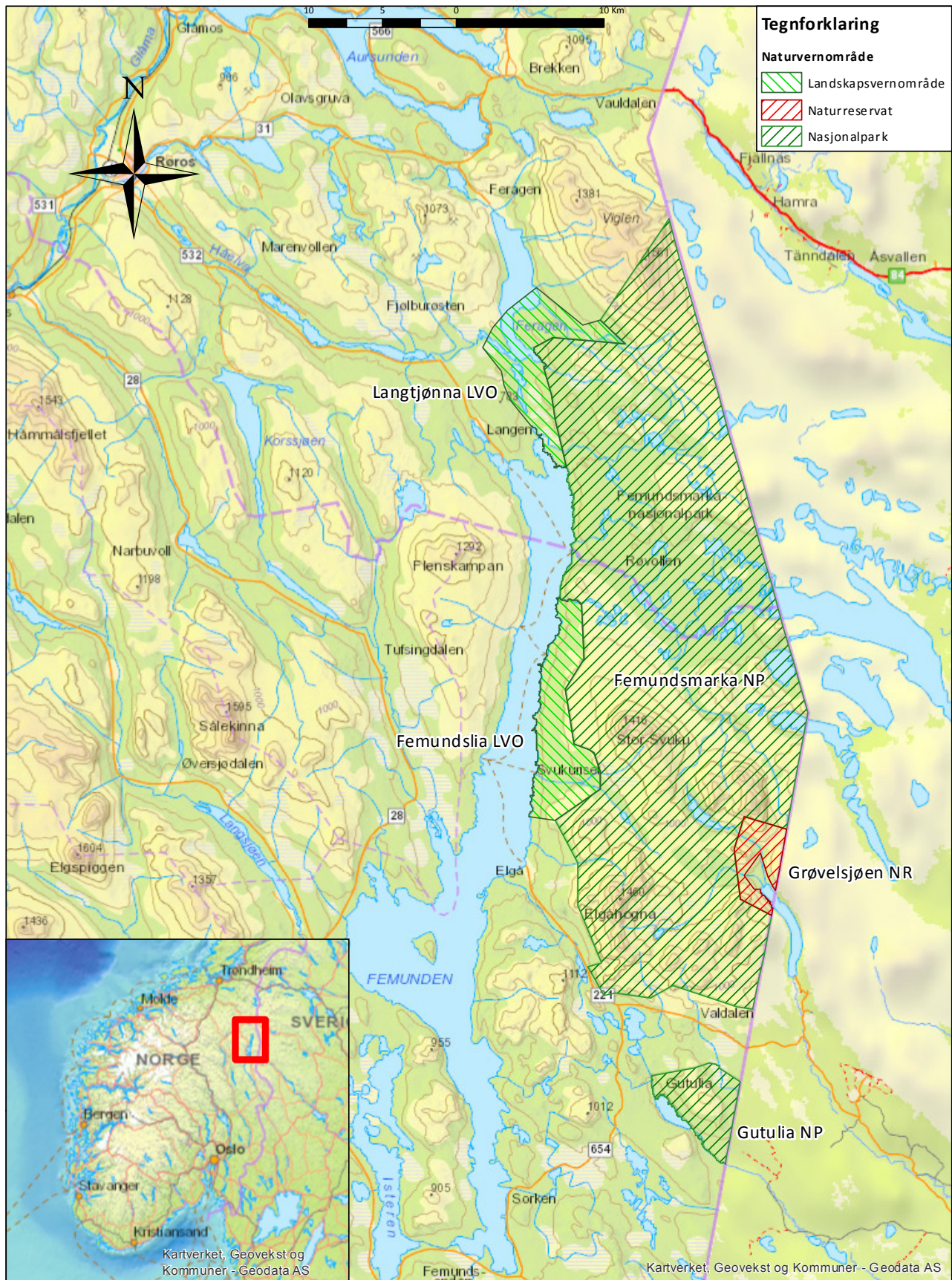
Det er i samarbeid med Kistefoss v/ Geir Høytoomt startet opp et arbeid med å kartlegge rødlistede arter og verdifulle naturtyper i den meste uberørte delen av Femundsmarka. Feltarbeidet ble gjennomført i 2019 og rapporten forventes å foreligge med det første.

6. Økonomisk oversikt over midler disponert av nasjonalparkstyret 2020

Post	Formål	Bevilget	Disponert	Balanse
1420.31	Tiltaksmidler	650 000	649 061	+ 939
1420.21	Drift styret	430 000	422 837	+ 7 163
1420.21	Forvaltningsplan og besøksstrategi	140 000	119 849	+ 20 151
1420.21	Hjemmesider	75 000	75 900	-900

Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker

©Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mars 2016

Postadresse:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600, 7734 Steinkjer

Kontaktinformasjon:

sftlpost@fylkesmannen.no
Telefon: 74 16 80 00
www.nasjonalparkstyre.no/femundsmarka